

Рекомендації
міжнародної науково-практичної конференції
«Бібліотека як науково-інформаційний, освітній
та культурний центр вищого навчального закладу»
та засідання Науково-методичної бібліотечної комісії

17-19 травня 2011 р. Науково-методичною бібліотечною комісією Міністерства освіти і науки, молоді та спорту спільно з Науковою бібліотекою імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка проведено міжнародну науково-практичну конференцію «Бібліотека як науково-інформаційний, освітній та культурний центр вищого навчального закладу» та засідання Науково-методичної бібліотечної комісії.

У ході роботи конференції обговорено актуальні питання діяльності бібліотек вищих навчальних закладів, визначено проблеми та шляхи їх розв'язання.

Учасниками конференції зазначалося, що бібліотеки відіграють важливу роль у підвищенні якості підготовки фахівців з вищою освітою. Виконання цих завдань вимагає осучаснення форм і методів інформаційно-аналітичного обслуговування всіх категорій користувачів бібліотек, застосування нових інформаційних технологій у формуванні та використанні електронних ресурсів, оновлення нормативно-правових актів, зокрема введення нових посад до штатного розкладу бібліотек тощо.

Зазначалося також, що суттєвого поліпшення потребує матеріально-технічна база бібліотек. Наявність на сьогодні у бібліотеках майже семи тисяч персональних комп'ютерів та підключення 195 бібліотек до Інтернету ще не відповідає реальним потребам. Поповнення фонду бібліотек новими виданнями постійно зменшується навіть за умови збільшення коштів на ці цілі.

Крім того, діяльність бібліотек в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій вимагає від бібліотечних працівників нових знань та навичок, постійного підвищення фахового рівня. На сьогодні гостро постало питання кадрового забезпечення бібліотечно-інформаційної діяльності, зокрема зменшується загальна кількість працівників, зростає частка працівників пенсійного та передпенсійного віку (майже 40 відс.). Плинність молодих кадрів без спеціальної освіти та професійної підготовки обумовлена як нечисленним прийомом на бібліотечні спеціальності, так і низьким соціальним статусом бібліотечної професії.

З метою поліпшення діяльності бібліотек вищих навчальних закладів учасники конференції та члени науково-методичної Комісії вважають за необхідне:

Просити Міністерство освіти і науки, молоді та спорту

1. Удосконалити нормативно-правову базу забезпечення науково-інформаційної діяльності бібліотек вищих навчальних закладів, у т.ч. з питань застосування у бібліотечній справі інформаційних технологій.

2. Розробити норми технічного оснащення, комп'ютерного та програмного забезпечення бібліотек з урахуванням груп бібліотек по оплаті праці.

3. Підготувати пропозиції щодо внесення змін у тендерні процедури при закупівлі літератури та передплаті періодичних видань для забезпечення навчально-виховного та наукового процесу у вищих навчальних закладах. Зокрема, вивільнити бібліотеки від тендерних процедур, або при проведенні тендеру на закупівлю літератури та передплату періодичних видань збільшити межу цінової вартості закупівлі до 1млн. гривень.

4. Внести зміни в наказ МОНУ від 24 грудня 2003 року №847 «Про затвердження ліцензійних умов...» в частині мінімальних нормативів інформаційного забезпечення студентів підручниками та навчальними посібниками у такій редакції: «Фонди основної та додаткової літератури формуються за рахунок навчальної та навчально-методичної літератури, методичних посібників як на паперових носіях, так і за рахунок навчальної літератури, методичних посібників, що включені в електронно-бібліотечні системи на основі прямих договорів із правовласниками навчальної і навчально-методичної літератури та методичних посібників».

5. При проведенні ліцензування та акредитації вищих навчальних закладів враховувати наявність в бібліотеці електронних підручників та навчальних посібників вузівських авторів.

6. Доповнити щорічну звітність вищих навчальних закладів відомостями про бібліотеку. А саме:

- кількість місць у читальних залах;
- кількість персональних комп'ютерів;
- ліцензовані програмні продукти;
- наявність локальної мережі;
- доступ до Інтернету;
- площа приміщень із зазначенням їх стану;
- потреба в капітальному ремонті тощо.

7. Розглянути питання щодо внесення до штатних розкладів бібліотек вищих навчальних закладів посад адміністратора бази даних, інженера з комп'ютерних систем, інженера із застосування комп'ютерів, професіонала з депозитарної діяльності та копіювальника технічної документації.

8. Підготувати пропозиції щодо внесення Переліку посад працівників державних і комунальних бібліотек, які проводять культурну, освітню, інформаційну, науково-дослідну, методичну діяльність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 січня 2005 року N 84 посади працівника бібліотеки з інформаційних технологій.

9. Розглянути питання щодо збільшення обсягів прийому до вищих навчальних закладів за державним замовленням на бібліотечні спеціальності та опрацювати механізм цільової підготовки таких кадрів.

10. Підготувати пропозиції щодо встановлення основної відпустки директора бібліотеки тривалістю до 56 календарних днів та внесення цієї посади до відповідного Переліку, затвердженого постановою Кабінету

Міністрів України від 14 квітня 1997 року № 346 «Про затвердження Порядку надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним, педагогічним працівникам навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам».

11. Затвердити Інструкцію з обліку документів, що знаходяться у фондах бібліотек вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації та Примірне положення про проведення атестації працівників бібліотек вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації.

Просити Міністерство культури України

1. Вжити заходів щодо поліпшення забезпеченості бібліотек вищих навчальних закладів, що належать до їх сфери управління, комп'ютерною технікою, програмними продуктами та технічними засобами.

2. Спільно з Міністерством соціальної політики внести до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 81 «Культура та мистецтво», наказ Міністерства культури і мистецтв України від 14.04.2000 р. №168 та наказ Мінкультури і туризму від 18.10.2005 р. №745) посади і кваліфікаційні характеристики адміністратора БД, інженера з комп'ютерних систем, інженера із застосування комп'ютерів та копіювальника технічної документації.

3. Підготувати пропозиції щодо внесення змін до Схем тарифних розрядів з метою врегулювання диспропорції в оплаті праці бібліотечних працівників.

4. Внести до Інструкції Держказначейства з інвентаризації матеріальних цінностей (наказ від 02.09 2010 р. №311) зміни щодо строків проведення інвентаризації (перевірки) бібліотечних фондів, враховуючи, що у фондах бібліотек провідних вищих навчальних закладів зберігається від 1,0 до 3.5 млн. примірників,.

5. Спростити в бібліотеках систему обліку дарчих видань.

6. Удосконалити процедуру отримання документів, які надходять від зарубіжних партнерів по книгообміну, та отримання іноземної літератури за спрощеною митною процедурою.

Рекомендувати керівникам вищих навчальних закладів:

1. Зміцнювати та розвивати матеріально-технічну базу бібліотек, забезпечувати їх сучасною комп'ютерною технікою та ліцензованими програмними продуктами.

2. Регулярно, не рідше 1 разу на квартал, виділяти кошти на комплектування навчальної, наукової та художньої літератури; не допускати скорочення асигнувань на передплату періодичних вітчизняних та зарубіжних видань.

3. Сприяти створенню власних та придбанню наукових електронних баз даних, створенню електронних копій друкованих видань тощо.

4. Сприяти створенню та розвитку репозитарія вищого навчального закладу.

5. Забезпечити для користувачів достатню кількість персональних комп'ютерів та робочих місць в читальних залах бібліотеки з вільним доступом до електронних ресурсів та можливістю використання технології Wi-Fi в приміщенні бібліотеки.

6. Забезпечити підготовку бібліотечних працівників по використанню та створенню електронних ресурсів.

7. Розглянути питання щодо участі бібліотек в корпоративному бібліотечно-інформаційному проекті "ElibUkr - Електронна бібліотека України: створення Центрів знань в університетах України".

8. Передбачати у кошторисах витрати на оплату заходів по підвищенню фахового рівня бібліотечних працівників, їх відрядження та стажування у провідних бібліотеках України та за кордоном, а також на участь у конференціях, нарадах, семінарах тощо.

9. Включити до штатних розкладів бібліотек посади адміністратора баз даних, інженера з комп'ютерних систем, інженера із застосування комп'ютерів, професіонала з депозитарної діяльності та копіювальника технічної документації.

10. Сприяти розповсюдженню регіональної вузівської літератури.

11. Започаткувати створення регіональних корпоративних центрів реставрації цінних та рідкісних видань, що зберігаються у фондах бібліотек вищих навчальних закладів регіону.

Науково-методичній бібліотечній комісії

1. Доопрацювати та подати МОНмолодьспорту на затвердження:

Примірне положення про порядок формування фондів бібліотеки вищого навчального закладу III-IV рівнів акредитації (*секція з комплектування інформаційних ресурсів - голова Кметь В.Ф. - до 15.12.2011 р.*);

Типові правила користування бібліотекою вищого навчального закладу III-IV рівнів акредитації (*секція з обслуговування користувачів - голова Карягіна Н.О. - до 15.12.2011 р.*).

2. Вивчити питання та укласти реєстр бібліотек – фондоутримувачів рідкісних та цінних видань (*секція з організації та зберігання інформаційних ресурсів - голова Журавльова І.К. - до 15.12.2011 р.*).

3. Організувати моніторинг наявності та ефективності використання електронних інформаційних ресурсів в бібліотечно-бібліографічній та науково-інформаційній діяльності бібліотек вищих навчальних закладів окремих регіонів (*секції з комплектування інформаційних ресурсів - голова Кметь В.Ф.; з обслуговування користувачів - голова Карягіна Н.О.; з бібліографічного та інформаційного забезпечення читацького попиту - голова Спірова В.І. - протягом 2011/2012 навчального року*).

4. Переглянути діючий перелік основних статичних показників роботи бібліотек вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації та методичні

рекомендації щодо їх заповнення з урахуванням запровадження комп'ютерних технологій та змін в основних технологічних процесах у діяльності бібліотек вищих навчальних закладів (до 01.12.2011р.).

5. Розробити комплексні методичні рекомендації щодо методики відбору, обліку та бібліографічного опису рідкісних, рукописних та стародрукованих видань (секції з комплектування інформаційних ресурсів - голова Кметь В.Ф.; з організації та зберігання інформаційних ресурсів - голова Журавльова І.К.; з обробки документів та ведення довідкового апарату - голова Грищенко Т.Б. - протягом 2011-2012 рр.).

6. Підготувати проект Інструкції з редагування електронних каталогів (секція з обробки документів та ведення довідкового апарату - голова Грищенко Т.Б. - травень 2012 р.).

7. Заслухати у травні 2012 року питання про створення зведеної бази даних «Рідкісні та цінні видання у фондах бібліотек вищих навчальних закладів (секція з організації та зберігання інформаційних ресурсів - голова Журавльова І.К.).

Бібліотекам

1. Проводити моніторинг рівня інформованості користувачів щодо використання створених та придбаних електронних ресурсів.

2. Організовувати курси навчання користувачів по використанню електронних ресурсів, враховуючи рівень підготовки та тип слухачів.

3. Використовувати дні кафедр, дні спеціалістів, дні дипломників, сайт бібліотеки та інші форми роботи для інформування користувачів бібліотеки про можливості доступу до електронних ресурсів.

4. Розширювати корпоративну взаємодію бібліотек вищих навчальних закладів з бібліотеками інших відомств у створенні спільних електронних інформаційних ресурсів, доступу до них, обміну електронними документами та з інших форм бібліотечно-інформаційної діяльності.

5. Сприяти популяризації наукових здобутків викладачів та науковців вищих навчальних закладів шляхом організації університетських репозитаріїв.

6. Проводити наукову та видавничу роботу по бібліографуванню історії вищих навчальних закладів та їх науковців.

Голова Науково-методичної бібліотечної комісії,
директор департаменту вищої освіти

Я.Я.Болубаш

Секретар Науково-методичної бібліотечної комісії

І.М.Федорова